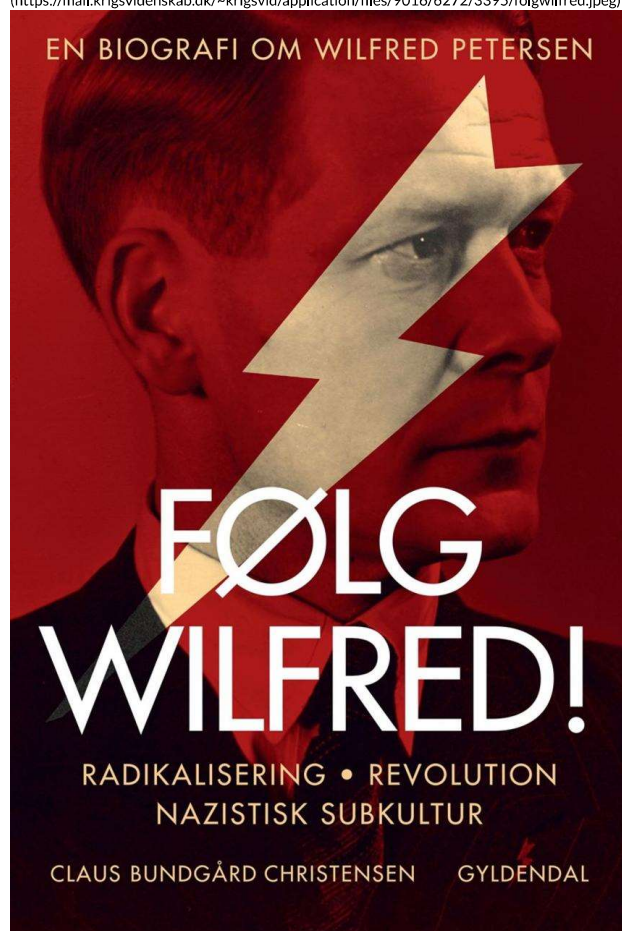


Følg Wilfred! Radikalisering, revolution, nazistisk subkultur – en biografi om Wilfred Petersen

(<https://mail.krigsvidenskab.dk/~krigsvid/application/files/9016/6272/3395/folgwilfred.jpeg>)
(<https://mail.krigsvidenskab.dk/~krigsvid/application/files/9016/6272/3395/folgwilfred.jpeg>)



()
Titel: Følg Wilfred! Radikalisering, revolution, nazistisk subkultur – en biografi om Wilfred Petersen.

Forfatter: Claus Bundgård Christensen.

Antal sider: 400 sider.

Forlag: Gyldendal.

Udgivelsesår: 2022.

Vejl. pris: kr. 314,95.

Rating: 5.

Den flittigt skrivende historiker Claus Bundgård Christensen har netop udgivet den anmelderroste historiske biografi om Wilfred Petersen. Et navn, som måske ikke rigtig lyder bekendt for den historisk interesserede læser. Ikke desto mindre er Wilfred Petersen nævnt mange gange i forskellige sammenhænge. Bl.a. nævnes han i Den Store Danske Encyklopædi, i professor Henning Poulsens doktorafhandling om de danske nazister, og han får en lille biografi i John T. Lauridsens værk om den danske nazisme.

Bundgård Christensens værk hviler tungt på arkivalier fra retsvæsenet, og forfatteren beklager selv, at kildesituationen ikke er så gunstig, som han kunne ønske den. Men man må sige, at historikeren får utroligt meget ud af de kilder, som trods alt står til hans rådighed. Værket er exceptionelt velskrevet – en rigtig "page-turner", som holder læseren fangen fra start til slut.

Bundgård Christensen åbner med denne bog op for en forståelse af den vildskov af nazistiske bevægelser og partier, der fandtes i Danmark før og under 2. Verdenskrig. Man hører ofte, at denne og hin Frikorps Danmarks frivillige ikke var nazist, fordi han ikke var medlem af partiet (DNSAP), men dette er ikke nogen helstøbt garanti for, at pågældende ikke var nazist. Der var mange andre bevægelser for den frivillige at vælge i mellem, og man må gå ud fra at den frivillige, hvis han ikke var medlem af et af de mange nazipartier, i det mindste havde sympati for det nationalsocialistiske tankegods. Der gives i bogen et eksempel på en kompagnichef, som var medlem af Wilfred Petersens parti.

En lille sjov pudsigheid, som i øvrigt ikke rokker ved værkets saglighed, er beskrivelsen af Frits Clausen som sprællemænd på side 205. Bundgård Christensen skriver, at Clausen på tegningen af sprællemændene "vinkede (...) med en pølse i den ene hånd, hvor der stod Houlberg (...). I den anden hånd holdt han en pakke kaffeerstatning af mærket Richs." Det sidste gør han, som læseren ved selvsyn kan konstatere ikke, idet han bruger den tomme hånd til at heile med. Richs kaffeerstatningen bærer Clausen derfor i en snor over skulderen. Forfatteren har sikkert beskrevet tegningen efter hukommelsen og ikke lige haft tegningen liggende foran sig. Pudsig detalje men absolut uvigtig for bogens øvrige indhold.

Bundgård Christensen beskriver, hvordan rigsføreren for SS, Heinrich Himmler, var fascineret af Wilfred Petersen i stedet for det større parti DNSAP. Det er måske ikke så underligt, da Himmler sikkert har erindret sit eget partis anarkistiske baggrund, hvor NSDAP i sin vilde periode i 1920'erne og 1930'erne fortrinsvis benyttede sig af vold, trusler om vold og andre forbrydelser, og han har sikkert kunne se mange lighedspunkter mellem Wilfred Petersens "ideologi" og det tyske nazipartis tidlige periode, som Himmler selv var en del af og selv var med til at præge.

Man kan så stille sig spørgsmålet i lyset af Wilfred Petersens marginale rolle i det politiske spil før og under besættelsen: Har han fortjent en selvstændig biografi? Svaret må være ja, absolut. Mit gæt er, at såfremt Bundgård Christensen ikke havde gravet den interessante historie om Wilfred Petersen frem, ville den fuldstændig være blevet glemt, og vi ville være henvist til de små og spredte notiser i de ovennævnte historikers værker.

Man kan undre sig over, at Wilfred Petersen stort set ikke blev straffet for de mange – ofte gemene – forbrydelser, som hans medlemmer begik i partiets navn og sandsynligvis efter Petersens anvisning. Især når man tænker på, hvor hårdt retsopgørets hammer faldt på andre nazisympatisører efter besættelsen. Men han hævdede i retssalen ofte uvidenhed om de begåede forbrydelser (plausible deniability), og desuden havde han gode forbindelser til politiets efterretningstjeneste og visse politikere, som bl.a. hjalp ham efter krigen. Efter krigen gik Wilfred Petersen i nul, og man hørte aldrig mere til ham og hans parti.

"Følg Wilfred" har fået mange særdeles gode anmeldelser, og én af dem anfører, at værket burde være kandidat til titlen som årets bedste historiske udgivelse. Det kan man kun være enig med anmelderen i, idet bogen er velskrevet, veldokumenteret, læseværdig og tankevækkende, og som forfatteren selv anfører, kan bogen give indsigt i radikale miljøer helt op i vores egen tid.

På omslaget af bogen hævder forlaget, at Wilfred fik "afgørende indflydelse på dansk nazismes historie." Det er næppe korrekt og sandsynligvis ikke forfatterens egen udlægning, idet Wilfred Petersens fortælling har afsat lige så meget aftryk på besættelsestidshistorien som en finger i et glas vand. Hvorfor skal vi alligevel læse historien om Wilfred Petersen? Fordi den giver et hidtil uset indblik i andre nazistiske bevægelser end DNSAP, som oftest ikke har haft historikernes bevågenhed. Ikke mindst hentes Wilfred Petersen frem til pædagogisk beskuelse, som eksempel på en politisk radikalisering, som desværre heller ikke er sjælden i vor egen tid.

Bogen gives fem faner.

Claus Eskild Andersen

Major, cand.phil.

